Ч. 48. Чернівці, четвер дня 1. (13.) червня 1895. Рочник XI.

БУКОВИНА

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
„ чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

НЕМА ЛЮДИЙ!

Говоримо часто о ріжних недостатках народу; що єму ще сего і того треба: що він ще темний і бідний мимо праці наших товариств і заходів краïв та держави; говоримо, що край і держава має полагодити недостатки нашого народу, — але притім все забуваємо, що найтяжшим і найшкідливійшим недостатком єсть се, чого нам анї край анї держава не полагодить, т. є. недостаток людий до роботи для свого народу. Нема людий, що інтересують ся долею цїлого народу, нема людий, що старають ся сю долю поправити! Кілько хосенних справ і річий мусить для нас марно пропадати, бо нема людий, щоб ними заняли ся!

Звістно, годі сказати, щоб у нас зовсїм таких народних робітників не було. Адже робить ся якась робота і нарід поступає наперед; — однак загально відчуваємо всї те, що тих робітників народних у нас занадто мало на міліони австрийских Русинів (про українських тепер не говоримо), що та робота народна поступає у нас занадто помалу, так що ми зі своїми сусїдами не можемо видержати конкуренциї. Сусїди ставлять против наших десятьох борців своїх сто, а ми ще й дивуємо ся, що програємо. Сусїди орґанїзують ся по селах і містах, а ми мабуть ждемо, щоб нас держава орґанїзувала. Не маємо людий до народноï роботи! Маємо богато сьвітлих умів, що як не можна красше уложать проґраму роботи, але маємо за мало людий, щоб ту роботу вміли і хотїли робити. Іменно охочих нема.

Численні досьвіди учать нас о тім. Коли в селї настане енерґічний і діяльний сьвященик, то він один в коротшім або довшім часї — як до місцевих відносин потрафить цїле село повести так як хоче. Нехай село присядуть ріжні лихварі, як саранча, нехай рада громадска буде зложена з самих поплечників лихварских, нехай цїле село буде збором старців з довгими руками, коли сьвященик хоче піддвигнути своїх селян з упадку, він найде на то час і спосіб, він не дасть ся відстрашити ніякими перепонами, а помалу доведе до свого. Що так єсть, маємо на се досить богато прикладів між нашим духовеньством. Підняли села самі одні з цїлковитого упадку, бо мали до того добру волю і охоту. Заразом знаємо, що як в упорядковане вже село прийде байдужий сьвященик, давні порядки помалу щезають і просьвіта села знов паде.

Учитель народний мимо своєï великої зависимости може так само богато зробити доброго для селян поза школою, коли тілько хоче. Сьвященик і учитель, а в декотрих селах і дідич — то ті дві, взглядно три інтеліґентні особи, що мають село в своїх руках і можуть орудувати нам після вподоби і ми бачимо дуже часто, що який сьвященик і учитель, таке й село. Яка-ж велика провина лежить на тих сьвящениках і учителях, що свого впливового становища не уживають на розвій селяньства, а сповняють свої обовязки лиш о стілько, о скілько то потрібне для хлїба! Нема людий, щоб свою місию розуміли инакше, ніж звичайні денні зарібники; нема людий, щоб ставили загальне добро висше від свого.

Нарікання, що нема людий до роботи, людий з посьвяченєм і з сьвідомостию народною, можна занадто часто чути, щоб ми потребували доказувати, що справдї таких людий нема, а радше єсть, але дуже мало. Не лиш по селах, в містах ще більше переконуємо ся о тім. Коли щасливим случаєм збере ся в котрім місті гурт енерґічних, сьвідомих Русинів, то там у місті і в околици процвитають товариські зносини, розвивають ся просьвітні та економічні товариства, там сьвідомість народна росте, люди орґанїзують ся, шукають помочи у себе самого, чують ся одною громадою. Коли-ж ті люди случайно перенесуть ся на иньше місце, товариства падуть, люди розбігають ся, громадяньске житє паде. І про се кожде наше місто вміло би богато розповісти.

Люди потребують проводу і прикладу. Не всї відзначують ся ініциятивою і енерґією, але мимо того майже всї підуть на поклик своїх провідників, коли ті виробля́ть собі повагу в громадї. Коли наші товариства розвивають ся, то се звичайно заслуга двох-трех виділових в данїм товаристві. Они ведуть всїх, але й роблять за всїх. Що більше: у нас на чоловіка, охочого до роботи, накидають що раз більше роботи, замість щоб винаходити і приучувати нові сили і вміти розкладати відповідно роботу на всїх. У львівскій громадї рускій всю роботу по численних товариствах робить 20—30 осіб, мимо того, що тамошню інтеліґенцию руску можна числити на сотки. Очивидно, де так богато роботи, а робітників так мало, там успіх роботи не такий значний, як би міг і повинен бути, коли-б уміло притягати нові, молоді сили до спільноï праці. Поміж старшим поколїнєм, справдїшними зробками, а молодшими все ще є провалина, котру один чоловік старає ся вирівнати, але десять про се не дбає, даючи навіть молодшим відчувати їх недозрілість і недосьвідність, замість, щоб їх навчити і богато похибок простити. Молодші-ж, маючи як звичайно пориви далекосяглійші від старших, не глядають також спільної роботи зі старшими і марнують свою енерґію найчастійше на роботу зовсїм безхосенну. Коли-б між старшими і молодшими було більше вирозумілости і прихильности, спільна праця йшла би далеко жвавійше, як доси.

Прикладів на се, кілько товариств у нас упало, а кілько не може основати ся і розвивати ся лиш длятого, що нема людий до веденя їх, можна би навести сотками; але они кождому знані. Причин недостачі таких людий є, звістно, немало! На нашу думку передовсїм ширена преріжними полїтиками десперация позбавила людий охоти до праці. Нема одушевленя, нема сьмілости і певности, нема довіря в свої сили, нема сьвідомости — бо коли-б те все у людий було, не побоялись би они ні противників, ні своїх наставників, а кождий у своїм крузї дїланя вмів би виступати і яко патріот, а не лиш яко підданий урядник і чоловік. Під впливом десперациї і заразом байдужности молоде поколїнє далеко не визначає ся таким патріотизмом, як молодїж 60-их років. Бездоґматичність заняла уми молодечі, нерозсудливість старших стала посьміховищем для молодших, пуста критика на словах стала вважати ся самою працею — самі обяви шкідливі для житя!

Поминаємо житє полїтичне, що може дати найбільше прикладів на се, що в нас нема людий, котрі-б розуміли се полїтичне житє, — возьмім на приклад товариство „Просьвіту“, котре зовсїм полїтикою не займає ся. Кілько Русинів є невдоволених з видавництв „Просьвіти“! Они чудесно вміють розповісти, як повинні виглядати книжочки просьвітного товариства, они ще красше вміють висьмівати дотеперішні видавництва, але нїколи не прийде їм на думку — сїсти самим до роботи і написати щось таке, як они то розуміють; все ждуть на других. Розуміє ся, виходить, що они на словах

як на орґанах грають, на ділі-ж як на балабайці!...

Старанем всїх тих, котрим доля Русинів обі лежить на серци, повинно бути: винаходити, приєднувати і учити людий почутя спільности з загалом, розуміня загальних справ, пожертвованя — словом патріотизму. Инакше вічно будемо ковалом, по котрім хто иньший буде бити молотом і вічно прийде ся нам пригадувати раду Ґетого:

Bist du Ambos, sei geduldig,
Bist du Hammer, schlage zu!

Спільні Делеґациї.

В суботу в полудне принимав Є. Вел. Цісар обі делеґациї, насамперед угорску а відтак австрийску і на промови президентів обох делеґаций відповів як слїдує:

„Запевненє вірної преданности, яке ви менї отсе висказали на овняе мене правдивою радостию.

„З живим вдоволенєм можу зазначити, що від часу послїдної сесиї делеґаций заграничні відносини монархії позістали вповні дуже дружні. Успішне плеканє дружних відносин до всїх европейских держав причинили ся дійстно до поступаючого чим раз дальше успокоєня і до консолїдациї загального мира. Стоячи при дотеперішних випробованих основах нашої полїтики, будуть змаганя мого правительства і дальше стреміти до скріпленя сего для наших і для спільних интересів Европи вдоволяючого стану.

„Більші вимоги моєї адміністрациї войскової повертають ся в таких самих границях, як і торік. Они відповідають конечности, котра вимагає, щоби переведену завдяки жертволюбивости народів орґанізацию і узброєнє армії та маринарки дальше розвинути і удерж ти на висоті своєї задачі обі ті части збройної сили. Економічне і фінансове положенє монархії буде при тім по можности увзглядняти ся.

„Відносини Босни і Герцеґовини виказують як під взглядом економічним так і під кождим иньшим незмінно вдоволяючий розвій, а ті краї будуть також і в 1896 р. в силї заспокоїти свої потреби своїми власними средствами".

„Поручаючи передані вам предложеня вашій патріотичній ревности і вашій випробованій розвазі желаю вашим роботам як найлїпшого успіху і витаю вас сердечно."

Іменем угорскої делеґациї промавляв до монарха президент делеґациї ґр. Алядар Андраші і завіривши Монарха о вірній преданности Угорщини, сказав: „Позаяк конституция вкладає на нас обовязок розслїдити і розважити основно передані нам предложеня, що відносять ся до спільних справ обох держав монархії, то не може для нас бути тепер ніякої иньшої провідної гадки, як лиш те, щоби осягнути вдоволенє Вашого Величества, а котре лежить в тім, щоби ми погодили потреби для піднесеня нашої збройної сили, виходячі з відносин европейских і нашого великодержавного становища та наших союзів, з интересами як найможливійшого ощадженя стоячих нам до розпорядимости материяльних сил і тим зберегли для нашого народу разом з благословенями мира також і средства мирного розвою.

Хоч та задача ждала делеґациї від року до року, то однакож вагу єї відчуваємо подвійно на вступі того великого народного торжества, котре має показати всему образованому сьвітови славу нашого тисячлїтного істнованя державного і всего, що зділала культура під охороною мира. То мудрости Вашого Величества і печаливости о добро своїх народів маємо завдячувати наш нарід благодатну пору тревалого мира, в котрій він міг весь час, всї свої сили присьвятити внутрішному розвоєви і консолїдациї своїх інституций."

Президент австрийскої делеґациї кн. Лобкович висказав сочувство з причини смерти архикн. Альбрехта а відтак сказав: „Предложеня передані нам спільним міністерством Вашого Величества буде делеґация як звичайно розслїджувати совістно і заєдно буде мати на оцї сьвітлість і великодержавне становище монархії, але також і податкову силу населеня, з котрої вже нинї в значній мірі користає ся.

Розмавляючи відтак з делеґатами, цісар сказав між иньшим до п. Лупула, що було би пожаданим, щоби парлямент скоро покінчив свої роботи, а передовсім, щоби комісия для реформи виборчої упорала ся з своєю роботою. — До Барвіньского сказав цісар: Ви вже були в делеґациях? Барв.: Так, минувшого року в Будапешті. Цісар: Сего року будете тут довго трудити ся? Барв: Думаю, що ледви з кінцем липня упораємо ся. Цісар: Тепер маєте полагодити тяжкі проекти. Барв.: Мусимо передовсім покінчити реформу податкову, відтак прийде мабуть під конець червня під наради буджет і ще деякі другі предложеня.

В австрийскій делеґациї вибрано до комісий: буджетової делеґатів: ґр. Баденїого, Хшановского, Чедіка, Дейма, Дїпавлїого, Думбу, бр. Гавча, Ґуденуса, Гартеля, Герольда, Гогенварта, Льорбера, Лупула, Менґера, Поповского, Промбера, Руса, Сталїца, З са, Вальтерскірхена і Залеского; до петицийної: Богатого, Фукса, Гавсвірта, Гельферта, Кравза, Людвіґа, Пабстмана, Пініньского, і Щепановского; до верифікацийної: Барвіньского, Доблгамера, Пешка, кн. Штаремберга і ґр. Феттера.

Дописи з Відня.

—o—

Відень, 9. червня 1895.

З почину послів руских сойму буковиньского д-ра Смаля-Стоцкого і проф. Пігуляка поруши вже в маю минувшого року клюб руский ради державної у поодиноких членів теперішного кабінету наглу потребу предприняти деяких есенціяльнійших реформ на поли образованя кандидатів до стану духовного на університеті черновецкім. Згадані буковиньско-руські посли не пожалували труду, явились у Відни, знеслись з послами клюбу руского і враз з пос. Вахнянином представили міністрови просьвіти сумний стан душстаровництва руских прихожан на Буковині. З представленя того вийшло, що при румунїзаторских змаганях пок. митрополита Андрієвича-Моряра за якийсь час не стане на Буковині сьвященик в православних, способних до душстаровництва в приходах руских по тій простій причині, що кандидати стану духовного не мають нагоди придбати собі точне знанє язика руского. Так як нині стоять річи, то в 150 парохиях руских на Буковині можна начислити ледви 50—80 священиків, володіючих язиком руским і способних до проповідуваня, сповіданя, катехизациї і ученя віри в школах народних. Кількадесять парохий православних руских віддані нині румуньским духовним, котрі не уміючи язика руского тим самим суть зовсім неспособні до морального і релїгійного веденя своєї паствн. Посли рускі допоминались проте у міністра просьвіти д-ра Мадейского о то, щоби на богословскім факультеті в Черновцях бодай двох предметів учено в язиці рускім. О справі тій була вже навіть згадка в брошурі пос. Вахнянина. (Справа руска в роках 1891—1894) і сказано там, що міністер просьвіти прирік потребу руских викладів на згаданім факультеті увзглядити. Мимо того доси не зроблено нічого позитивного. І тому зовсім справедливо міг ту справу піднести пос. Романчук в буджетовій комісиї на засїданю дня 8. червня. Пос. Романчукови відповів міністер просьвіти, що він на се дїло не забув, що тямить о потребі більшого зрущеня викладів на черновецкім факультеті богословским.

Вість та не повинна згіршити нинїшного адміністратора престола митрополичого в Черновцях, позаяк жаданє Русинів буковиньских вповні оправдане. Факт, що приходів руских на Буковині єсть більше, як руских сьвящеників; що кількадесять приходів не має руского сьвященика та що на факультеті богословскім в Черновцях під теперішний час находить ся ледво 6 питомців Русинів — той факт говорить за наглостию поправи тих сумних відносин.

Пос. Романчук підніс в буджетовій комісиї ще і другу важну справу, дотекаючу університету львівского. Він домагав ся як найскоршої обсади опорожнених руских катедр на факультеті правничім. Катедра права цивільного по бл. п. Олекс. Огоновским вакує по нинїшний день. Кандидатом на сю катедру був зразу др. Кость Левіцкий, нині др. Зобків. Оба предложили свої праці габілїтацийні виділови правничому університету львівского, але найшли ту несподївано такі трудности, що др. Левіцкий давно відрік ся катедри права цивільного, а др. Зобків не може діждат сь того, щоб о его габілїтацийній праці факультет видав свій суд. А тимчасом молодіж руска здана на Божу опіку. Не хочемо пересуджувати дїла, але нам видає ся, мовби виділ правничий університету львівского заходив ся коло того, щоби за ніяку цїну не допустити обсади сеї катедри рускої. Тому було би і відповідовідною річею, щоб посли рускі ради державної непорішене се питанє порушили при сегорічній дебаті буджетовій ради державної.

На нині заповіли робітники віденьскі велике віче під голим небом в Пратері, щоб задемонструвати против проектованої реформи виборчої. Власти заборонили те віче на основі закона, котрим зборонють ся зібраня під голим небом в часї засїданя тїл законодатних. Мимо того громадились робітники в Пратері, щоб силою доконати свого. Поліция розігнала збираючих ся і то насильно. Робітники дали собі оклик, щоб задемонструвати перед парляментом. Тож в тій хвили (в полудне) парлямент окружений сильною стовожею поліцийною, а і військо в касарнях сконсиґноване. В зборах робітників не беруть однакож участи ремісники. Они відлучають ся звільна від робітників, котрі стоять на услугах інтернационалу.

Відень, 10. червня 1895.

„Коло" польске, по 7-годинних нарадах, порішило вчера всіма голосами против одного (Леваковского, котрий боронив загального безпосередного права голосованя) узнати проект реформи виборчої за субстрат до специяльної дискусиї в повнім комітеті. З міністрів промовляли в „Колї" Мадейский і Яворский. Поправки евентуальні, які поставить „Коло" в часї специяльної дискусиї в повнім комітеті, суть близші до змагань клюбу ґр. Гогенварта чим до змагань лїберальної лївиці. Виходить з того, що лївиця через то буде в повнім комітеті дуже відокремлена именно що до жаданя, щоб пята курия виборча була одноцїльною. Другим предметом нарад „Кола" була справа ґімназиї словіньскої в Цілеї. Справа та прийде вже у вівторок на порядок дневний комісиї буджетової. Посли польські — з виїмкою Едв. Гневоша, котрий був противний заснованю сеї ґімназиї на основі, що більшість німецка сойму стирийского спротивлялась справедливому жаданю Словінців — посли польскі отже рішили піддержати позицию в буджеті на словіньску ґімназию в Цілеї.

Як бачите, то кабінет найтяжші питаня ставляє тепер від разу на порядок дневний палати посольскої. Такими питанями побіч реформи податкової суть: реформа виборча, справа ціле́йска і взагалї буджет на 1896 рік. Правительство ставить свою екзистенцию на одну карту, чим і зраджує певність себе.

Що-до клюбу руского, то я вже доносив вам, що він в справі реформи виборчої стоїть на становиску найбільшого по можности розширеня права виборчого з розділенєм пятої курії на дві части, щоб тим самим дрібних податників стану селяньского та маломіщаньского не піддати в часї виборів під теророзм зорґанізованих сил робітничих а відтак і по тій причині, що наші дрібні податники мають чейже зовсім иньші интереси економічні; як фабричні робітники,

Через розділене пятої куриї зискає селяньство і маломіщаньство галицке вісім мандатів, котрі могли би по части бути заквестийовані, наколи би дрібні податники мали вибирати враз з фабричними робітниками. Рівнож і засноване ґімназиї словіньскої в Цілеї клюб руский підопре з всею щиростию. Русини з засади мусять піддержувати справедливі бажаня меньшостий національних супротив нетерпилости шовіністичних більшостий. А такою більшостию суть Нїмцї стирийскі о ґерманїзацийних змаганях славяньского елементу в краях альпейских.

Дрібні вісти.

Чернївцї, дня 12. червня 1895 р.

Презенту на р. кат. парохію в Заставнї на Буковинї одержав кс. Людвиґ Домбровский.

Перенесеня. Дирекция почт у Львові перенесла почтового управителя Йос. Воляньского, зі Скали на посаду почтового контрольора у Львові.

П. Михайла Пачовского, учителя ґімназияльного в Коломиї, промовано сегодня на тутейшім університетї доктором фільозофії. Ректора заступав проф. др. Смаль-Стоцкий, а промотором був проф. др. Збіра.

Посол Єротей Пігуляк здавав дня 9. с м. в Кіцмани справу зі своеї посольскої діяльности в сали місцевого касина. Саля заповнилась около 300 виборцями,взгляено правиборцями. Посол Пігуляк розповів, чим занимав ся буковиньский сойм в остатних часах, і яку участь брав сам при нарадах сойму. Пояснив зібраним селянам рубрики краевого буджету, конверсию краевого довгу; відтак розповів, як радив сойм над заснованем кас позичкових, над школами, рускою ґімназиею, школами промисловими, вандрівними учителями, господарством краевим, громадскими порядками, — словом, подав обрахунок з того, що сойм робив, зазначуючи при кождій майже рубрицї, як заступав при тім він (посол) интереси і справи кіцманецкого повіта. Обширного і докладного справозданя п. Пігуляка вислухали зібрані виборцї і правиборцї очивидно цікавостию заявляючи при ріжних справах свое признане послови за его заходи для добра повіта. Інтерпеляций було кілька, але в більшій части незамітних. Стефан Бояньский і Лоюк з Кіцманя жадали від посла, щоби він старав ся о німецкі (!) школи для Русинів, бо паробкам у войску і взагалї Буковинцям невигідно не знати німецкої мови. З промов тих міщан виходило, що они зреклись би і викладової мови рускої в школах, що очивидно годї брати тим Русинам в заслугу... Господарі Лоюк і Южаковский з Кіцманя упоминали ся, аби руска ґімназия була доконче в Кіцмани. Учитель Ткачук і госп. Михайлюк з Заставни звертали увагу посла на се, що по громадах писарі, а по урядах урядники не вміють рускої мови. Ч. Іванович з Кіцманя просив посла старати ся, щоб кар шкільних не стягано з людий так безоглядно. Ч. Головачук з Кіцманя бажав, щоб селяни могли садити тютюн. Кромі того ще упоминали ся виборцї о шпиталь для бідних в Кіцмани і о книжки для шкільної молодїжи. П. Пігуляк відповів на ті заміти виборців і відтак одержав від зібраних вотум довіря. Зборам проводив господар Снятинчук, а секретарем був п. Попескул.

Нові читальнї „Просьвіти" завязують ся в Станїславові і Пацикові, долиньского повіта. Статути внес ено вже до галицкого намістництва.

Устні іспити зрілости. В буковиньских середних школах розпічнуть ся в ґімназиї радовецкій 25. червня, в гр. пр. реальній школї в Чернївцях 1. липня, в ґімназиї в Чернївцях 11. липня, в ґімназиї в Сучаві 18. липня с. р. — В семинариї учительскій в Чернївцях відбудуть ся письменні іспити зрілости на днях 26. — 28. червня, практичний іспит в днях 1. — 3. липня, а устні іспити зрілости на днях 5. - 10. липня с. р.

Відозва до руских родичів. З початком сего року шкільного, т. є. в місяци вересни 1895 р. буде отворений у власнім і умисно на цїли Інститута збудованім домі в Перемишли при улици Капітульній (і Татарскій) Руский Інститут для дівчат в Перемишли.

Сей Інститут есть висшою школою дівочою, родом жіночої ґімназиї. Різнить ся від ґімназиї мулеской тим, що не основуесь на дворасовій системі науки (як в ґімназиї низшій і висшій), а на одноразовій; дальше — виховане і образоване не опираесь на язиках і словесности старинній, а на язиках і літературах народів живих, в обемі котрих знайде місце література і просьвіта народів старинних.

Інститут складае ся з шести кляс від III. до VIII-ої з котрих кляса III і IV. суть клясами приготовляючими, кляси V—VIII властивими і знаменними клясами Інститута. Кляси підготовляючі мають цїль: улекшити науку дівчатам сільским, що не мали нагоди скінчити висших шкіл народних або виділових, а бажають для висшого образованя перейти до Інститута. Загально отже приймяесь до Інститута дівчата, що уміють молитви, основні засади віри, читати і писати по руски і (де що) по німецки, знають початки рахунків. Кождоразовий іспит ступний переведений з інститутною рішае: чи приділить ся до кляси III-ої чи IV-ої, чи прямо до висших кляс інститута

Що-до пляну наукового в тих підготовляючих клясах, то він рівняесь меньше більше науцї в клясї III. і IV-ій шкіл виділових з розширенем науки язика руского і історії рускої та відповідних праць жіночих. Науку в тих клясах будуть подавати відповідно укваліфіковані питомі учительки інститутскі.

Кляси від V--VIII-ої суть властиво характерними клясами Інститута і обіймуть науку подібну як в ґімназиї.

Всїх наук, з виїмкою специяльно-жіночих, як н. пр. робіт і господарства домового, удїляти будуть професори ґімназияльнї.

Услівя принятя до Інститута такі: За науку враз з поміщенем в Інститутї і всім наглядом, вихованем моральним і фізичним — постановляе ся на-разї оплата 20 зр. місячно, за саму науку від учениць доходячих 5 зр. місячно. На випадок одвітної обсади Інститута ученицями платними виділ прійме кілька або й кількайцять учениць бідних, сиріт (в першій лінїї сиріт по сьвящениках) даром, без ніякої оплати.

До веденя господарских діл Інститута покликана виділом управителька економічна, до нагляду і вихованя молодежи управителька наукова (директорка) і дві учительки, всї постійно в Інститусї поміщенї і ним оплачуванї. Над наукою самою і над точним захованем пляну наукового нагядати буде безпосередно сам виділ Інститута.

Зголошеня присилати належить до кінця червня на руки предсїдателя товариства: о. Константина Чеховича, крилошанина в Перемишли.

З руху виборчого. Москвофіли дрогобицкого повіта ставлять своїм кандидатом на посла до сойму проф. університету п. Стебельского. (Характеристично !). — В Стрию дня 6. с. м. на довірочних зборах представителїв стрийского повіта рішено, щоби др. Олесницкий кандидував в Жидачівщинї , а о. Василь Давидяк в Стрийщинї. Іменно др. Олесницкий відмагав ся кандидувати в Стрийщинї, підпираючи сильно о. Давидяка. — Радикальне тов. „Народна Воля" в Коломиї мало збори дня 9. с. м. Справу виборів до сойму полагодив збір в той спосіб, що порішив вести аґітацию виборчу в имени радикальної партиї і ставляти радикальних кандидатів в повітах: снятиньскім, городеньскім, коломийскім, станїславівскім, товмацкім, перемискім, равскім і збаражскім, а взглядно і в иньших, де би завязали ся повітові комітети виборчі. По порозуміню з дотичними радикальними комітетами поставлено і затверджено кандидатури: д-ра Трильовского на повіт снятиньский, д-ра С. Даниловича на повіт городеньский, Михайла Павлика на повіт равский. В повітї станїславівскім рішено підпирати кандидатуру Йосифа Гурика, а в коломийскім д-ра Т. Окуневского. В повітї косівскім і товмацкім постановлено поставити кандидатами радикальних селян, завязано комітети повітові для тих повітів і поручено їм, щоби порозуміли ся з виборцями що-до особи кандидата і щоби предложили свого кандидата до затверження виділови „Народної Волї". Що-до повіта перемиского принято до відомости зголошену кандидатуру д ра Івана Франка, але позак др. Франко заявив, що кандидувати не хоче, рішено вибір радикального кандидата полишити місцевому комітетови.

Письмо з Богородчаньского. Станїславівскі москвофіли дуже зручні люди, нема що і казати. Коли котрий з них що „прошкробае", зараз бере до помочи якого народовця і смарує „марґариною" (сей дотеп вийшов зі станїславівскої „Народної Торговлї"). Коли москвофіли завдяки цїлковитому розладови в станїславівскій консисториї виїдать якого щирого народовця з диецезиї, тодї зараз шлють за ним до другої консисториї „депеші", що се „радикал, стережіть ся его, ми раді, що позбули ся его." Тепер-же, коли в Станїславові заснувала ся філїя общества ім. Качковского, щоби відвернути від себе увагу міродайних сфер, москвофіли пускають у сьвіт ріжнородні сплетнї, а именно, що ся філїя мае воювати против радикалів... Ще й натягають на себе духовно-місийну тоґу!

А вжеж лише москвофільска безличність могла, числячи на необізнаність Поляків з підпольною москвофільскою роботою, подиктувати редакциї Kurjer-a stanislaw. се, що она помістила в ч. 507 дня 2. червня. „На відновлене філїї общества ім. Качковского в Станїславові— пише та польска ґазета — вплинула також і ся обставина, що в нашім повітї рускі селяни що-раз більше горнуть ся під хоругов рускої партиї радикальної, репрезентованої д-ром Даниловичем і Павликом. Філїя общ. ім. Качковского мае ділати против(?) сих напрямів, котрі що раз сильнїйше проявляють ся... Ту саму цїль противділаня роботї радикалїв в релїґійно-моральнім напрямі мае місия оо. Василиян в Ямници пов. станїславівского...." Що за поставлене роботи москвофільской на рівні з місиею оо. Василиян ! Певно оо. Василияни зовсім не будуть раді таким товаришам в праци над народом, особливо, коли дізнають ся — що ми знаемо -- що ті самі станїславівскі москвофіли ще недавно кричали: „В Станїславівщинї не треба ніяких місий, бо ту — все в порядку." Звідки-ж нараз набрали они у себе радикалів, щоби против них свою філїю ставити?! Та правда, і в сїй крутанинї е крихта правди. Всї бо в Станїславові і в околици добре знають, хто під самим Станїславом викликуе радикалїзм. Та о сім поговоримо колись обширнїйше, а поки-що відсилаемо цікавих до обемистих актів одної станїславівскої ц. к. институциї, де говорить ся о здирствах, обманьствах і крадежах одного з „проводирів"...

„Лише Румунів !" Австрійский державний закон шкільний постановляе, що що шість лїт учителї поодиноких країв коронних мають відбувати краеву конференцию учительску, до котрої учителї з кождого округа вибирають трех делеґатів-учителїв. Сего року в Буковинї відбуде ся така краева конференция в днях 24., 25. і 26. липня, а розправи конференциї мають вести ся у всїх трех мовах краевих (рускій, румуньскій і німецкій). Отже румуньска Gazeta Bucovinei видала поклик до учителїв-Румунів, щоби всюда, де на конференциї окружній Румуни будуть мали більшість, вибирали до краевої конференциї лише Румунів! Але ся штучка не вдала ся, бо пр. черновецкий повіт вибрав надучителїв Неделка з Топорівців, Прокоповича з Старих Мамаївців і Шорша з Садаґури, значить одного Німця а двох Русинів.

Польский театр в Чернївцях. Станїславівский польский театр під дирекциею Антоневского розпічне в Чернївцях дня 15. с. м. ряд своїх представлень в тутейшім міскім театрі.

Проф. Михайло Драгоманов в Софії небезпечно занедужав.

Відкрите покладів соли. В громадї Слобода Рунґурска, в закопі Саламона Марґулеса і спілки, де верчено за ропою нафтовою, натрафлено в глубинї 20 метрів на поклад соли камінної високо процентової. Пробки тої соли предгложено завсти до розслїду. Дальші роботи в заданім влі-

копі здержано аж до розпорядження властий Ґрунт, на котрім викрито поклади соли, граничить з ґрунтами, що суть власностию ц. к. правительства.

Анґлійскі адвокати. Один з льондоньских дневників обчисляє доходи анґлійских адвокатів. Найлїпший адвокат, сер Арлод Русель, має річного доходу 25.000 ф. шт. (300.000 зр.); сер Рішард Вебстер і Едвард Клярк по 20.000 ф. шт., богато инших, як Джемс, Фенле, Мірж, Левен, по 15.000 до 20,000 ф. шт. Але за те є цїлий ряд знаних адвокатів, навіть з титулом „радників королевої", котрі мусять задоволити ся меньшими доходами, ну але суть і такі адвокати, котрих доходи, подібно як в инших державах, не переходять 40 ф. шт. (500 зр.)., а навіть меньше.

Ювилейна вистава в Пешті. Будуча угорска вистава в Пешті займе 510.000 квадр метрів. На тім просторі будуть вибудовані 123 парільони т. є. 68 галь публичних і 50 павільонів приватних. Найцікавійший буде відділ историчний на виставі, зложений з ґруп: ґотскої, романьскої і ренесансової. В ґрупі романьскій буде поставлений павільон цісарский. В відділї историчнім будуть виставлені памятки дорогоцїнні, пр. по Баторим, а навіть по сьв. Стефанї.

Скорість коня. Трилїтний кінь „Токіо", котрий при послідних віденьских перегонах виграв першу виграну в сумі 100.000 корон, перебіг в 2-х мінутах 41 секундах 2400 метрів, отже біг скорше як поспішний потяг. Сей кінь виграв, крім закладів, свому властителеви 190.895 корон.

Кіньске волосїнє. Австрийский консулят в Парижи доносить, що у Фуанциї есть тепер досить сильний попит за кіньским волосїнєм, довжини 50 до 80 центиметрів, котрого уживає ся на тканини призначені до убирання жіночих одягів. Такого волосія есть дуже богато в Галичині, отже отвирає ся користне жерело збута для сего красового товару. Крамниці могли би его скуповувати і відпродувати з зиском гуртівникам.

Померли. О. Николай Туркевич, гр. кат. парох в Кореничах, нараївского деканата, в 47. р. житя; Михайло Зельский, учитель з Задвіря, в 38-ім у житя.

ТЕЛЄҐРАМИ „БУКОВИНИ".

Відень, 11. червня. (Прив. тел.) Лївиця хоче зробити кризу зі справи цілейскої. В буджетовій комісиї ведуть ся дебати остро. Лївиця апелює до Поляків, щоби эї поперли.

Відень, 11. червня. (Прив. тел.) Міністер Мадейский заявив ся рішучо в користь справи цілейскої. Национали заповіли відмовленє цілого буджету.

Атени, 12. червня. Міністерство подало ся в димісию. Зложенє нового міністерства поручив король Теодорови Делїянїсови.

Париж, 12. червня. Міністер справ заграничних Ганното відповідаючи на інчерпеляцию социялістів сказав, що Франция мусїла вже задля чемности взяти участь в торжестві кілїйскім; Франция не може вічно себе ізолювати. — На запитанє, чи справді є союз францусько-росийский, відповів президент міністрів Рібо, що Франция зединила свої интереси з интересами Росиї в цїли забезпеченя европейского мира.

Рим, 12. червня. Новий парлямент отворив король промовою, в котрій констатує як найлїпші відносини до всїх держав.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей. З друкарнї Г. Чоппа.